

наведи телефон

Луимә СЭрипос

12.03.2026
№ 5 (1359)

www.khanty-yasang.ru

Основана 11 февраля 1989 года

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru

Н. Меров варум хури

Ювле хультум Этпост Ханты-Мансийск ўст сәлыл каснэ вәрмалы вәрыглавес. Тонт округныл сәвсыр мәныл сәлың мәхум тыг ёхталасыт. Ты хурит Хәльүс район Саранпәвылныл ёхталам сәлың хөтпат пөслым өлэгыт. Ты урыл 6-7 лөпсыгт ловиньтән.

**Ты
номерт
ловиньтән:**

Сосса мир
Ассамблея
сапрәнин акван-
атхатыгләлсыт ▶ 2

Няврамыт
ханищтан тәла
урыл потыртасыт ▶ 4

Таксар хөтпат
янытлавёсыт

▶ 6-7

Мәнь няврамыт
янмалтым сәв тәл
рүпиты

▶ 10

Тав әтятэ
Хөрыңпәвылныл
өлыс

▶ 12

Мүй мәхум атың
тәнүт тәпьяласыт

▶ 16

Сосса мир Ассамблеят сапрәнин акван-атхатыгләлсыт

Округ Дума яныг сапрәнияныл элы-пәлт мирн пәриим хөтпат сәвсыр комиссият рүпитанэныл щирыл акван-атхатыгләгыт. Мән сосса мир Ассамблея депутатанув Еремей Айпин, Татьяна Гоголева, Руслан Проводников, Василий Жуков өс хөнтхатыгласыт. Тюменский Дума пәлыл Надежда Алексеева өс түв ёхталас. Тән сәккони тәнки хүлтнэ ләтңаныл коныпал мөт күщаит тән ётаныл потыртаңкве вөвиньтәлсаныл.

Ань та сапрәниянылт ат сәвсыр тәлат палт матыр-әти тәра-паттысыт ос элалы тотнэ мәгыс нәпакн хассаныл.

Няврамыт тәланыл үргалан мәгыс күщаиг өлы

Людмила Низамова округувт няврамыт тәланыл ёт рүпиты, тав «Уполномоченный по правам ребёнка» күщаиг 2021 тәлт паттувес. Ань 2025 тәл сыс манхурип тәрвит тәлат өлыгласыт ос хумус тәнаныл хот-щөпитавөсыт, Людмила Борисовна ты урыл китыглавес. Тав акв ханты нә нявраманэ ювле-минэ урыл потыртас, ты тәла акваг уральтым ос матыр нөтым өщсанэ. Тувыл Русскинская школа-интернатыт өлнэ няврамаквет тәрвит тәланыл пөхан лаквтуңкве щәнянылн-әщанылн ләвыглавес. Тав ты вәрмалит ань вәтихал уральтаңкве патсанэ.

Ювле хультум тәл сыс тав палтэ 908 щөс нөтмил кинсым мәхум ләтың кётсасыт, Людмила Борисовна аквөт рүпитан мәхманэ ёт таит пуссын өмщакв щөпитасаныл. Нэ рупататэ мұсхалыг вәрнөтэ мәгыс депутататыт яныг пұмащипа ләтың ләвсыт. Тав кос хоты хөтпа нявраме ёт тәрвит накн

патыглы ке, Людмила Низамова тән ляпанылт өлы ос тәланыл хот-щөпитан мус аквөт матыр вәрөгыт.

Мөтыт хөтал депутатыт яныг сапрәниянылт Людмила Низамова нила тәлын рүпитаңкве элалы паттысаныл.

Сосса хөтпат улыщ ос вильгят пуңкыл вәравет

Тамле тәлат өвылтыт мирн нөтмил вәрнэ департаментыт күщай вәңын нә Юлия Никитина потыртас. Тав ләвыс, ань мән пәвлытыт ос тәнки мәнылт өлнэ 60 тәл төвлум сосса хум хөтпат ос 55 тәл төвлум нә хөтпат олн ойтнэ тәл улыщ ос вильгят пуңканыл вәравет тах. Та щирыл ань 602 сосса элумхөлас акван-ловиньтавөсыт, тыгыл 213 хум хөтпат ос

Л. Низамова

О. Галюк

389 нә хөтпат. Акв хөтпа пуңканэ щөпитан мәгыс департамент 32 сөтыра 600 солкөвил ловиньтыяныл.

Т. Гоголева төнт ләвыс, төва сосса хөтпат агманыл паттат тасәвит тәл ат өлөгыт, ань элумхөлас тәланэ моц мәнлатыг вос хаснуваныл. Элы мән пәвылт матум мәхум пусмалтан мәгыс пуңк лөккарыт тәнки вос ёхталәлнувыт, тувыл мөт справкат атнэ порат рүпитан элумхөласн тыгле-тувле яласаңкве өс тәрвит. Тот эрнэ лөккар вос өщнувыт.

Пуссын ты хүлтыглым тәлат Юлия Сергеевна элалы щөпитаңкве ләвсанэ.

Пенсия ос мөт олныт ойтнэ өвылтыт

Ты вәрмалит палт округувт ань Ольга Галюк пуңкотнэ нэг өлы. Тав ләвыс, 2026 тәл өвылтахтам пәсыл 738 сосса хөтпат пенсиян патхатым өлөгыт. Лүимәт 55 тәл төвлум хум хөтпат ос 50 тәл төвлум нә хөтпат пенсиян патхатуңкве вөрмөгыт. Социальный пенсия винэ хөтпат 13 сөтыра 236,12 солкөвил ойтавет.

Округувт ань 473 сөтыра 748 пенсионерыт өлөгыт, тән мәгсыланыл 199 млрд солкөви пенсия ойтнэ мәгыс холтавет. Тувыл мөлты тәлт няврам өщнэ щөмьят нөтнэ мәгыс 38,8 млрд солкөви холтвес, ос 7,2 млрд солкөви материнский капитал мәгыс тәстым өлыс. Ты коныпал агмыңмосың хөтпат, хөнтлан мәныл юв ёхтум хөтпат ос пенсионерыт пусмалтан мән ялнэ мәгыс лөңх олнаныл ювле ойтавет, тувыл рүпитан хөтпат агмыл өмтнэныл порат больничны хөталаныл өс тән фондыныл олныл ойтавет.

Атхатам күщаит

Тамара МЕРОВА

Танки рупатаныл 6вылтыт потыртасыт

Р. Кухарук ос Б. Хохряков

Ювле хультум этпост округ Дума х6тпан нупыл нилыт сапранияныл 6лыс. Т6нт мирн п6риим х6тпат 15 сакконыт палт матыр 6рнэ латын йильпииг тув хассаныл, ты коныпал 11 постановление-н6пак 6с пирмайтасыт. Т6н 6таныл округ к6щай хум Руслан Кухарук рупитас. Т6н 6рнэ т6лат акван-н6тхатым, 6лалы тотыяныл.

Мирн п6риим х6тпат 6вл6т хус х6тпа округ Дума Поч6тный грамотал минэ магыс постановление пирмайтасыт ос округувт хотты 6ст м6н п6влытыт сутыт рупитан нила н6 перияв6сыт.

Тувыл **Борис Хохряков**, Думат пунктотнэ хум, 2025 тал сыс в6рум рупатаныл 6вылтыт потыртас: «Ювле хультум т6лт м6н с6в ялпын х6талыт янытласан6в, тый яныг х6нтлан т6лыт п6сыл Победа 80 т6лэ ос округув 90 т6лэ т6влум пора, м6-в6й ос газ х6нтум м6г – Шаим 65 т6лэ ос Самотлор – 60 т6лэ янытласув. Тувыл Сургут 6с ляпат 6с я 6лтта яныг унсах в6рвес, т6нт ищхйпын ут хосыт Россия Президентув В.В. Путин сунсыс ос м6н 6тув потыртас.

Ань пуссын тамле т6-

лат м6н округ губернаторув Руслан Кухарук 6т в6щкатыг ос акван-н6тхатым в6риян6в. М6лты т6лт м6н 12 сапр6нин атхатыгл6лс6в, 128 сакконыт пирмайтасув, тыгыл 23 макыг 6лсыт ос тувыл 404 постановленият сусс6в. Т6н пуссын махумн н6тмил в6рнэ магыс 6лсыт.

Тый с6в н6врамын щ6мьят олн н6тмилыл т6стув6сыт, т6ва сакконыт «Югорский семейный капитал» ос аквь6т с6в т6л 6лнэ 6кваг-6йкаг, «Расту в Югре» нампа муйлупса т6лат мощ м6т щирыл п6нтв6сыт. 6гмын-мосын х6тпат рупитаңкве вос вивет ос махум хотталы ялнэ л6нх олнаныл ювле вос ойтает – тамле в6рмалит сакконыт хосыт 6с 6ргалавет.

Тувыл с6в сакконыт ань х6нтлан м6н ялум хум х6тпат ос т6н щ6мьянылн н6туңкве щ6питав6сыт. Т6н юв 6хтын6ныл порат 6мщакв вос пусмалта-в6сыт ос рупитаңкве вос вуйв6сыт. Кол 6нттын магыс т6н м6л мивет ос колнор щ6питаңкве в6рм6гыт. Т6н н6враманыл школа 6стлан6ныл юп6лт хотталы 6лалы ханищтахтуңкве т6ра вивет тах.

Округт махум щуниңыг вос 6л6гыт, таимагыс с6в м6-в6й н6х-выгыт, экономика т6лат м6схалыг н6х-паттавет. 6лумх6лас с6внув олн с6луңкве таңхи ке, бизнес-т6ла 6вылтаңкве в6рми. Сосса махум 6лупсаныл к6пнитнувек вос 6лнув, т6н магсыланыл аквтох сыресыр н6тмил программат щ6питав6сыт ос т6наныл м6схалыл тотнэ щирыл олныл т6стув6сыт. Ты коныпал хантыт, м6нщит ос 6рныт т6ланыл 6ргалан магыс «Уполномоченный по правам коренных малочисленных народов Севера» к6щай н6г Людмила Алф6рова паттувес.

Махум т6нки т6ланыл л6льсаң миннэ порат м6н палтув л6тын к6т6гыт, м6лты т6л сыс депутатанув 4 с6тыра 53 с6всыр т6лат осн-паттысыт ос 6мщакв щ6питасаныл. Ань м6н 2026 т6лт 6лалы рупитаңкве л6вхат6в, тувыл округ бюджетын т6стым олныт 70 процентэ аквта щир6тыл махумн н6тнэ магыс холтавет».

Тувыл сапр6нин акванатхатам махум Людмила Низамова рупататэ 6вылтыт потыр хунтлысыт. Таврущ щирыл л6внэ «Уполномоченный по правам ребенка» 6лы, ань округт н6врамыт т6ланэ м6схалыг ос макыг 6ргалан магыс Людмила Борисовна м6тыт т6лытын 6лалы к6щай н6г рупитаңкве паттувес.

Пенсият ловиньтан колт рупитан к6щай нэ Ольга Галюк ос Сч6тный палатат к6щай хум Владислав Маркунас рупатан6н 6вылтыт 6с потыртасыг. Ты т6лат с6всыр комиссиян сусв6сыт ос 6мщакв рупитан6т6н магыс 6сгувес6г.

Тамара МЕРОВА

Няврамыт ханищтан тэла урыл потыртасыт

Рётың юсвой этпос
24-25 хөталыг
Сургут уст няврамыт
щань лятңыл ханищтан
хөтпат мәгсыл яныг
сапрәни блыс. Руц
латңыл тох намаявес:
«IV Всероссийский
съезд преподавателей
родного языка и
литературы коренных
малочисленных
народов Севера,
Сибири и Дальнего
Востока».

Россия янытыл 28 ре-
гионьтыл 500 арыгем
элумхөлас тув ёхталасыт.
Өвлэт тән элы-пәланылт
күцайт паща латың лав-
сыт.

Маньщи, ханты ос ёрн мәхум урыл

Мән өлнэ мәвт сосс
мирыт хумус нётавет, та
урыл округ күщай вәңын
нэ Елена Майер потыр-
тас.

– Округувт өлнэ маньщи,
ханты, ёрн мәхум савсыр
сакконыт, програмат
хосыт олныл тастыянүв
ос щань лятңаныл, пёс
йис вәрмаланыл нөх-
вөрмалтаңкве нётыянүв.
Ты халт щань лятңыл
няврам ханищтан хөтпат
ос студентыт савсыр нёт-
милыл вәриянүв. Мән-
лат агит, пыгыт няврамыт
щань лятңыл ханищтан
хөтпаг ке ханищтахтэгыт,
тән касың этпос 22 сөты-
ра солкөвил стипендия-
олныл ойтыянүв. Тамле
нётмил 2024 тәлт сосс
мәхум мәгсыл вәрсүв.

Няврамыт ханищтан
мәхум мәгсыл «Обере-
гаемое слово предков»
намп касыл касың тәл
вәрыглэв. Нөх-патум

Няврамыт ханищтан хөтпат

хөтпат бвыл, китыт ос
хүрмит мёста мәгсыл
хүрумсәт сөтыра, китсәт
сөтыра ос яныгсәт сөтыра
солкөвил ойтыянүв.

Щань лятңыл ищхыпың мән хансуңкве эрёгыт

ФАДН колт рүпитан
хум Тимур Цыбиков щань
латңыл нөх-вөрмалтан
тэла урыл потыртас.

– Ань мәхум ищхыпың
мәт савсыр номтың, пү-
маш вәрмалит квәлта-
паптасыт. Маньщит тәнки
щань лятңаныл ищхыпың
мән хансуңкве бвылта-
саныл, ос ты рүпатаныл
элаль вәруңкве тах па-
тыяныл. Мөт сосс мирыт
щань лятңаныл ул вос
сөймысыт, тамле рүпата
вәруңкве өс эри. Мән-
лат хөтпат, няврамыт ты
ищхыпың утыт ёт рүпи-
таңкве сака хәсэгыт. Тән
щань лятңаныл ханищ-
таңкве вос тахмаясыт,
телефоныт мәгсыл сав-
сыр приложеният ос мөт
пүмаш тәлат вәруңкве
эрёгыт.

Күщай хум лавыс,
Россия өлнэ сосс мәхум
тәрвityң вәрмаланыл
осын-паттым бныщавет.
Тән мәгсыланыл про-
граммат, сакконыт ос мөт
эрнэ нэпакыт пирмай-
тавет. Мөлты тәлт акв

нэпак хасвес, яныгпөль
этпос 30 щислат Россият
өлнэ сосс мирыт яныт-
лан хөталыг вәрвес. Ос
сүкыр этпос 8 щислат
Россият өлнэ мирыт щань
латңыл янытлан хөталыг
намаявес.

Тувыл няврамыт ханищ-
тан хөтпат ос щань лят-
ңыл нөх-вөрмалтан мәхум
янытлавёсыт. Тән хала-
нылт «Лүймә сэрипос»
газетат күщай нэ Галина
Кондина ос Сургутский
район школат рүпитан
ханты нэг Анжелика Оре-
хова ос Татьяна Сайнако-
ва блыс.

Няврам ханищтан вәрмал урыл

Ты юи-пәлт яныг са-
прәнин ёхталам мир рү-
патаныл урыл потыртан
мәгсыл ләкквә-уртхата-
сыт. Няврамыт ханищтан
нэпакыт хумус хансуңкве
ань эрёгыт, мәхум бвыл
мәт потыртасыт. Манху-
рип ханищтапыт, хөнт-
хатыглапыт учителит
мәгсыл вәруңкве рөви,
учёныит ос школат рүпи-
тан хөтпат китыт мәт ном-
сахтасыт. Савнув мәнлат
агит, пыгыт щань лятңыл
ханищтан хөтпаг ханищ-
тахтуңкве вос миначыт,
хүрмит мәт потыр блыс.
Сосс мирыт лятңаныл

ищхыпың мән хумус хан-
суңкве рөви, та урыл ни-
лыт мәт акван-атхатам
мәхум номсахтасыт. Ос
атыт мәт учителит тәнки
халаныл ханищтахтасыт,
школат вәрыглам урока-
ныл суссылтасыт.

Кит хөтал сыв нявра-
мыт ханищтан хөтпат
тәрвityң вәрмалит урыл
потыртасыт. Тән лавсыт,
ань школат няврамыт
щань лятңаныл урокыт
юи-пәлт ханищтавет, тыи-
мәгсыл агит, пыгыт торың
тув ялантаңкве ат кәса-
щёгыт. Лильпи ханищтан
нэпак өс атим, ханищ-
тан нэпаканыл сав тәл
ювле хульгум порат тә-
ратавёсыт. Төнт тән щань
латың вәнэ няврамыт
мәгсыл хасвёсыт, ань
агит, пыгыт лятңаныл ат
вәганыл, тынэпакыт хосыт
тәнаныл ханищтаңкве ат
артми.

Сапрәнит мәхум акв
мүтраң латың лавсыт,
щаньлатың элальтах суй-
туңкве паты, хунь мән
няврамыт ты лятңыл по-
тыртаңкве патэгыт. Тән
латңаныл төнт вәңкве
патыяныл, хунь щаняныл-
әщаныл юн потыртэгыт
ос школат мұсхалыг ха-
нищтавет.

Людмила ТЕТКИНА

www.khanty-yasang.ru

Этпос нупыл пурлахтасыт

Сосса мир музейт «Торум Маат» касың тәл ретың юсвой этпост махум сәв пәлыл пурлахтуңке атхатыгләгыт. Аквты порат Ханты-Мансийск үсн сәлың хөтпат касуңке тотыглавет. Тох акван-эхтым пурлахтын кан вәрыгләгыт, ханты щирыл «Тылащ пори» ләвияныл ос мәньщи ләтңыл «Этпос пүри».

Нәт аныт тәнугыл пиньяныл

Ань ретың юсвой этпос вәт нупыл нелолов хөтәлт этипәлаг сәв мир музей канын атхатсыт, түйт пасан тармыл тәнуг аныт үнттысыт. Тув сәт хосааны сәвсыр тәнугыл пинсыт. Ты кастыл касың хөтпа кәлащ, конпётка, печенье ос мот сәккарың тәнуг тоты.

Яныгнув хум хөтпат Данил Покачев, Андрей Ачимов ос Яков Тарлин ассыныт кәтыт пувим ханты ләтңыл пөйкщәңке патсыт. Тох тән элаль блнә посың хөтәлт пөйкщәгыт, мәлтып тәя вос вәри, махум сәв хул ос вөрүй кәтын вос паттәгыт. Яныг вит арген ул вос ёмты, атиңк вөрт үйхул янмалтахтын мә ат хөнты.

Тәнуг эт анын няньныл вәрим үйхул хурит пинавет. Анын пиннә элы-пәлт үйхулыт йив

касаил титтыг яктавет. Ты кастыл йивныл касай, сәграп ёргаве, пәртлөмт щёпитаве ос та тармыл та яктавет, ләкква-уртавет.

Няньныл үйхул вәрнә мәгсыл нә хөтпат музейт сәртын атхатыгләгыт. Овләт нянь тәлыгтәгыт, таңрияныл ос үйхул хурит вәрәгыт. Тувыл күр тивырн үнтталыяныл, вос астагыт. Ханты ләтңыл «нянь вой» ләвияныл. Тох пурлахтын кастыл ты щёпитахтәгыт.

«Торум Маа» музейт кұщай нә Елена Федотова ёхтум махум пуссын пасан вәтан вөвсанә, пурлахтын тәнуг-лөмт пуссын вос арталәгыт. Мот мирыт ань ханты ос мәньщи олупсал сака пүмшалахтәгыт.

Ләвёгыт, пёс порат ханты ос мәньщи махманув тәлы оигпан ляпат

Хум хөтпат пөйкщәгыт

Махум пурлахтуңке атхатәгыт

аквтох акван-атхатыгләлсыт ос этипәлаг этпос нупыл пөйкщасыт. Алыцлан хөтпат вөрт үйхул кәтын вос паттысыт ос ят хул вос пувсыт.

Ань блнә йист үсың мирн суссылтан мәгсыл пурлахтын кан ос вәрыглаве. «Хөтәлт» нампат театр хөтпат спектакль суссылтасыт. Хумус Этпос нумын посты ос няврамыт кон хайтыгтәгыт, ёнгасәгыт, түйтыглахтәгыт. Ты мус Этпосыл нёсрыгтәгыт. Ос тән яныгхөтпатын ёл-пөйлттавет, тув торамтавет, тох вәруңке ат тәртавет. Ос мөйт

тащирыл оигпи, касың хөтпа такви рупататә вәри, няврамыт тәнтирот ёнгасәгыт, нәмхотьютыл нёсрыгтаңке ат эри.

Этпос пурлын порат титәх-хурмах хум хөтпат атхатам махум мәнтыл түйтыл пәхвтыяныл, касың элумхөлас түйтлөмтын вос патаве. Тох сосса махум хот-сыстамтахтәгыт, кантлуңке ат рөви. Пёс порат яныгпәла махманувн ханищтавесүв, ты тәла ос элаль тотуңке эри.

Галина КОНДИНА

Таксар хөтпәт янытлавёсыт

Ювле хулытум этпос 27-28 хөталыгт Ханты-Мансийск үст сәлың мэхум аквхуйпловит касылын акван-атхатыгласыт. Мән округувный Хальүс, Белоярский, Сургутский, Нижневартовский ос Нефтеюганский районитный пуссын аквьёт хус сәвит сәлың нэ-хумыт тыг ёхталасыт. Округ кўщай хум Руслан Кухарук каснэ мэхум янытласанэ ос тох лавыс:

– Ань тыхөтал шар таксар ос молях яласан сәлың хөтпәт ос ёрнколыт рүпитан нэт тыт акван-атхатсыт. Тән мак тамле касылыт тәнки ёраныл ос хәснэ тәланыл мүй мэхумн суссылтаңкве вёрмияныл. Ты пұмаш касыл сосса мэхум пёс йис тәгыл элаль то-тыяныл. Тыт тән тәнки ёлупсаныл ос ёлнэ-хүлнэ наканыл мирн суссылтэгыт. Матъёмас ань сәлың мэхум халт сәв мәнълат хөтпа рүпиты.

Кўщай хум лавме щирыл, ты тәл Россия Президент Владимир Путин мән мәтевт ёлнэ мир акван-юрщхатнэ тәлыг лавыстэ. Сосса мэхум тәнки щән ләтңаныл

ос пёс йис ёлупсаныл акваг элаль вос тотсаныл, тымәгсыл кўщаянув сәв нётмил вәрёгыт. Руслан Кухарук ты вәрмаль щёпитан кўщайт, касылын ёхталам хөтпәт ос мүй мэхум пуссын янытласанэ ос касыл та ёвылтахтас.

Ты каснэ вәрмаль сунсункве сәв мир ёхталас. Ты тәл сәвыңпәлэ мәнълат мэхум кассыт. Щар пұмаш касыл сәлың суныл миным ос сәлыт юи-пәлт ёсал тахатым касыл ёлыс. Кәсың район мәгыс мэхум маттем суйта вәрсыт.

Сәлыт юи-пәлт ёсал тахатым касыл шар тәрвитың ёлыс, лёңхе ёңхыгпан мәт ёса тармыл

Округ кўщай Р. Кухарук мувлахи атхатсыт

тәкыщ лёлүнкве эрыс. Ёл-патнэ хөтпәт тәра ювта хулытэгыт. Ты касылыт туп таксар хөтпәт ёмщакв тахамтаңкве вёрмысыт.

Ялпың хөтал миннэ порат ёрнколыт пөхыт кәсашан мүй хөтпәт тәнки ёраныл ос арталасыт. Хум хөтпәт ос нјврамыт сәлың сун ұлтта поргысыт, йивёвыл киттыг хартсыт, мак кәркам ос ёр хөтпәт нөх-патсыт. Мүй мэхум тот щәгтым кассыт.

Тувыл ос сәлың нэ-хумыт вёраян ёсал хәйтсыт. Хумыт ос нэт янас кассыт, хәйтнэ лёңханыл палытэ хөтсәт метра ёлыс. Тән лёңхыт хәйтым лэс молях ұнттысыт ос кёрняль вёртыгпасыт. Ты вәрмальн сәлың хөтпәт мәнътәгыл ханищтавет.

Мәнълат сәлың хөтпәт вёрың мә ханьщүнкве ос мән тәгыл яныгпәла хөтпәтн ханищтавет, ётыл тән вёрт хот ат тыпёгыт. Тән вёраян порат

Д. Вынгилев янытлавес

Каснэ мāt

Нэ ёсал хәйты

күстырыг ләс манос кёрняль вёртэгыт ос мот воряя тэлат мұсхалыг вәрэгыт.

Ты касылыт хум хөтпат тыньсаң пәхвтысыт, хотыт сәвнүв щёс ләс тұштым сувын паттыс, тән нөх-патсыт. Тувыл сәлың нэт сәлы молях хот-ойталым ос ювле кёрим ос найив сәлың суныл то-тыгпим кассыт.

Ань ты касылыт халт шар мāk тākсарыг ос кәркамыг өлнэ кит сәлың хөтпаг намагән лāvвесыг. Тән «Абсолютный чемпион» янытлан нэпакыл майвесыг. Хум хөтпат халт Хальүс район Саран-

пāvылныл өлнэ мәнлат хум **Сергей Хозяинов** янытлавес. Нэт халт ос Нижневартковский район Аган пāvылныл өлнэ нэ **Анастасия Айваседа** нөх-патыс.

Сергей Хозяинов ты тал вāt нупыл сāt талэ төвлыс. Тав Саранпāvыл школат онтолов класс āстлас. Тувыл Салехард үст үйхул пусмалтан хөтпаг элалы ханищтахтас. Астламе юи-пәлт ювле Саранпāvылн ёхтыс ос ветеринарыг рүпитанҗке өвылтахтас. Ань ты накт мәнлат хум үйхул пусмалтан тэла щирыл Челябинск үс институтт элалы ханищтахты.

Касуңкве ёхтум соссa мāхум

Тав Саранпāvылт өлы, ос вātихал сәлыңколытн яланы, сәлыт прививкал тұштыянэ ос нас уральтыянэ. Сергей ома тэ хосатнүв атимыг ёмтыс. Атятэ Григорий Георгиевич ань тыг мус сәлыт үрим рүпиты, тав нелолов бригадат яласы.

Экваг-ойкагаквьёт сāv тал сәлыт үрим рүпитасыг. Сергей сәлың суныл яласаңкве ос мот эрнэ тэлан атятэн ханищтавес. Саранпāvылт кит тал сыс акв щёс сәлыл каснэ вәрмалы вәрыглаве.

Мөлты тал Сергей тот өс касыс. Төнт тав сәлың суныл миным өвыл места вис, сәлыт юи-пәлыл ёсал тахамтым китытыг ёмтыс, сәлыл сүлттым ос хурмит местан патыс. Ань ты кәркам мәнлат хөтпа нөх-патме мāгыс «Бураныл» майвес, мән таве янытлылүв.

Сāvсыр касылыт акван-өлтым, экват халт ты хөтпат нөх-патсыт:

– Овыл места Нижневартковский районныл өлнэ нэ Анастасия Айваседа вис;

– Китыт места Ханты-Мансийский районныл

өлнэ нэ Людмила Коршункова вис;

– Хурмит места Сургутский районныл ёхталам нэ Елена Рыкова вис.

Хумыт халт ос ты хөтпат нөх-патсыт:

– Овыл места Белоярский районт өлнэ хум Станислав Пеналей вис;

– Китыт места Хальүс районт өлнэ хум Сергей Хозяинов вис;

– Хурмит места Белорский районныл ёхталам хум Илья Пяк вис.

Шар мәнлат сәлың хөтпаг Нижневартковский районныл өлум пыг Олег Айваседа лāvвес. Сәлыңколт рүпитан яныгпала хөтпаг ос мәнщи хум Данил Вынгилев лāvвес. Тән өс янытлан нэпакыл майвесыг. Ёрнколт шар атың тэнүт пәйтнэ щирыл ты хөтпат янытлавесыт:

– Овыл места Ханты-Мансийский районт өлнэ нэ Анриетта Вагнер вис;

– Китыт места Хальүс районныл ёхталам нэ Тамара Вынгилева вис;

– Хурмит места ос Нижневартковский район ремёсла колт рүпитан хөтпат висыт.

Шар мāk мāштырыг сәлыл яласан хөтпаг Нижневартковский районт өлнэ хум Фёдор Казанжи лāvвес. Ты ялпың хөталт ос мот тэлат щирыл сāvсыр касылыт өлсыт. Нөх-патум хөтпат пуссын янытлавесыт. Мүй мāхум мāгыс тот хөтал палыт сāvсыртэнүтыт-пормасыт тыналавесыт. Няврамыт мāгыс сāvсыр ёнгилыт щёпитәлвёсыт. Төнт ты кос ащирмаң хөтал өлыс, кәсың хөтпа тот щāгтым мүйлыс.

С. Хозяинов котилыт үнлы

Николай МЕРОВ

Ёрнколт сәлыяныл ёт вәнтлым олсыт

Рётың юсвой этпос
онтоловхуйплов хөталэ́т
Саранпәвил музейт Вьюткин
мәньци щёмья янытлавес.
Ты мүйлын нак Любовь
Стаканова ос тав палтэ ялнэ
няврамыт вәрыгласыт ос тонт
тан «Профессия – олневод»
вәйхатнэ тэла щёпитәлсыт.

Агафья Алексеевна Толя, Саша,
Таня нявраманэ ёт

Та мүйлум хөталт Василий
Николаевич Вьюткин 75 тәлэ
төвлыс, ос тәл котиль этпос хөтыт
хөталэ́т Агафья Алексеевна эква-
тэ 70 тәлэ төвлыс. Ты экваг-ойкаг
атпан тәл арыгкем аквьёт олэг ос
щёмьян тәгыл вәт нупыл ат тәл
сәлы үрнэ мәт яласасыг.

Ань экваг-ойкаг янытлан мәгыс
Тюменский областной Думат
депутат нэ **Надежда Алексеева**
благодарность-нәпак тотыс ос
тәнатән мүйлуптастэ. Тот хансым
олыс: «Ятил Василий Николаевич
ос Агафья Алексеевна! Такем
тының вәрмалы, нән сәв тәл акван-
нётхатым, нявраманын ос апганын
үргалым пуссын аквьёт сөтыңыщ
олэгын! Мән родинав туп тамле
щёмьят хосыт тәксарыг олы. Нән
хурипан щёмьят ат ке олнувыт,
Россияв тох ёрыг хунь ёмтнув. Яныг
пумация, нән нәнки щёмьянтыл
Россиян тәксарыг олнэ тэла тотэ-
гын. Ам нәннан сәв тәл щуниңыг
олуңкве ләвиягум, акван-юршха-
тым ос акван-нётхатым сәв тәл
пустагыл олән!»

Мүйлуңкве атхатыглам мәхум

Василий Николаевич нелолов
класс әстламе юи-пәлт, 1968 тәлт,
Саранпәвил совхозн сәлы үрнэ
хөтпаг рүпитаңкве минас. 1979
тәлт №7 пиркатат пиркатирыг пат-
тувес. Тав номтыңыщ тот рүпитас,
матыр-әти вәруңкве пуссын хәсыс.
Сәлыт үргалан мұтрат, элн яласан
лөңхыт ос хөт олнэ сәлы тэпың
мәт, сәлыт пусмалтан накыт пуссын
вәсанэ.

Агафья Алексеевна ойкатэ
ляпат акваг олыс, ёрнкол рүпата
вәрыс. Василий Николаевич сәлыл
каснэ порат сәв щёс овыл места
вуйлас, янгыщ сәлыт юи-пәлт ёсал
миным. Экваг-ойкаг касылыт нөх-
патыгламән мәгыс ос рүпататән
мұсхалыг тотмән мәгыс сәвсыр
мүйлупсал майлувеси́г.

Тувыл тән олупсатән овылтыт
сәв потыр Анна Вьюткина, пыгән
әги, потыртас, тав Исторический
клуб-колн ялантанэт сыс рүтанэ
пуссын китыгласанэ ос нәпакн
хассанэ. Тох Аня опатэ ос щәщөк-
ватэ хоты щёмьят самын патсыг ос
хөт яныгмасыг – та урыл потыртас.

Василий Николаевич Сүкырьят
самын патыс, омаге-әтяге сәт
няврам янмалтасыг, тав щар яныг
олыс. Мәнь тәгыл юн матыр-әти
вәруңкве акваг нётыс, вит тотыс,
нәйив сәгрыс, пум вәрыс. Агафья
Алексеевна Хөрыңпәвилт самын
патыс, тот яныгмас. Тән Василий
ёт «День олневода» ялпың хөталт
акван-хөнтхатсыг, такем акван-
әңкватахтасыг ос яныгпөль этпос
1974 тәлт пүри вәрсыг. Рүтанән
ёт өвлэт Хөрыңпәвилт пүри тэсыт,
мәхум тонт 12 хорамың лувың

суныл мүйлысыт, мөтыт хөталт
Агафья Сүкырьян тотвес. Сәв мәхум
щәгтым ос мүйлысыт.

Ты тәл Василий Николаевич ос
Агафья Алексеевна акван-мина-
мән хөтпан нупыл кит тәлыг ты
төвлы. Александр пыгән ләви,
омаге-әтяге тасәвит тәл аквьёт
олнэтән сыс тәнки халәнт туп
ләтың пәлныл, акв нупыл әңква-
танэтән порат торгамтахтэг.

Сәнтыр ос Улякши пыгагән тох
ләвсыг: «Атяв ёмас сымың хөтпаг
олы, маныр вәруңкве хәсыс, таит
мәнавн ханищтасанэ ос нётыс.
Мән ётув ёнгыс, хұл алыщлаңкве
тотыглавеси́в. Мән мәнь тәгыл тав
нуплэ сунсым ос ләтың хөнтлым
олсүв. Пиркатиры рүпатат атяв
мұтраң тәлатн Герасим Яковлевич
Соляновын ханищтавес».

Татья әгитән омагэ урыл потыр-
тас: «Омакөв ятил элумхөлас, мән
нуплув нәмхуньт ат кантлыс, мәнав
акваг сыстам маснұтыл мастыг-
ластэ ос тәглың пасаныл олсүв».

Ты мүйлын колн Саранпәвил
мирколныл кұщай хум И. А. Сме-
танин, совхозт кұщай вәңын хум
В.А. Канев, Хәльүс район Совет
ветеранов пүңкотнэ нэ В.А. Ре-
шетникова ос мөт мүй хөтпат ёх-
таласыт. Тән пуссын Вьюткин экваг-
ойкаг янытласаныл. Музей кұщай
нэ В.П. Комкова аквьёт рүпитан
мәхманэ ёт суссылтап вәрыгласыт.
Мәхумн ты ялпың хөтал сака
мұстыс.

Ты ләххал мәньци ләтыг
Тамара МЕРОВА толмашластэ

Маньлат нэг-хумыг тунрат яласэг

Филипп ос Татьяна

Татьяна Филипп ойкатэ, нявраманэ, оныпе ос акитэ
эт ёрнколт послым олэгыт

Я мал мат савнун салың махум олэгыт. Ос тот тэлы сыс касың районт салыл касуңкве атхатыглэгыт. Тэлы Салехард үст та ляпат вантлын салың махум тув касуңкве ёхталасыт. Тән халанылт мән акв ханты нэ нявраманэ ёт кәсаласлүв, наме Татьяна Вениаминовна Тайшина. Тав такви урёт тох потыртас:

– Ам павылт самын патсум ос салың колт яныгмасум. Ам амти бпариш намум Сязи, омагум-ацягум Вениамин Иосифович ос Светлана Геннадьевна акваг тунрат салыянэн ёт яласасыг, мән пуссын тот яныгмасүв. Ам нила ягыг оныщегум – Андрей, Максим, Вова, тән халанылт ам ос мәнэ апшчим Иосиф.

Питлер павылт школат 11 класс асласум ос элаль Санкт-Петербург үсн няврамыт ханищтан нэг ханищтахтуңкве минасум. Тот тит тал ханищтахтасум ос няврамыңыг ёмтсум, Евгений пыгум самын патыс. Ойкам салың хум, салыңколт яласас. Ос ам ин элаль ханищтахтуңкве тахсум, ойкамн тартвёсум, тав нявраманэ ёт юн хулытсас. Това порат омам нётыс, това порат тав омаге-ацяге нявраманэ үргаласыг. Ам юил ханищтахтым тув ялантасум, экзаменыт тот мисанум.

– Татьяна, наң тара салыңколт блуңкве хулытсын?

– Мён ойкамёнтыл хунь акванминасмён, тара салыңколт блуңкве патсумён. Тот нила нявраманэмён самын патсыт. Ань тит пыгагмён

Женя ос Ваня школат ханищтахтэг, Настя ос Ильюша мён ёт мён ёрнколт олэг. Яныг пыгум Питляр павылт анёкватэ палт олы, Ваням Аксарка павылт интернатит ханищтахты. Ам нявраманум амти юн ханищтыяну, школан миннэныл порат тән букват ваганыл, ловинтаңкве хасэгыт.

Мән тэлы порат тунран снегоходыл мощчан ялэв, салыянув уральтыянув ос үсн ёхтэв, тыт Салехардыт кол оныщев, тыт олэв. Тэлы порат сака ащирма, мәнэ нявраманэ тара агмыл ёмтэг. Ойкам салыт уральтаңкве яланты, тән тот харамат танти ёмыгтэгыт. Туи порат тай пуссын акваёт нявраманум ёт тунран минэв, акваг тот салыянув ёт олэв.

– Наң рупата нэпакинты чумработница хансым олы?

– Ати, мән, нэт, оленевод хурмит разрядыл хансавёв, хум хотпат тән атыт ос тыгыл яныгнун разрядыл хансавет.

Мән пиркатавт салыянув сельскохозяйственный опытный станция нупыл ловинтахтэгыт, салы пунув федеральныг олы. Тот мён ойкамёнтыл ос тав омаге-ацяге рупитэв. Пунув яныг ати, нелсаттем государственной салыт, мотаныт пуссын манти салыянув. Опытный станция салыт телпаныл вивет, пальныл ломт виве, карсытаныл, янытаныл уральтавет. Хунь алавет, нёвляныл ёмцакв сунсыглаве, ханищтаве. Матырмат тэрпил варавет, хумос алпияныл вериты, таи сунсавет, тох ты салыянув тот оныщавет, мән туп тананыл үргалыянув, янмалтыянув.

– Ойкан салың щёмыяныл олы?

– Ойкам наме Филипп, ханты хум, тав омаге-ацяге мән акв пиркатат рупитэв. Тән ос мәнэ тагыл салыңколт яласэг. Сас тунрат яныгмасыг. Ань мёнамён нявраманэ янмалтаңкве нётэг. Ам атам мән мөниг олмув порат атимыг ёмтыс, мән павылт блуңкве патсүв, омавн тот янмалтавёсүв. Ос ам хунь хум вёрсум, тунран блуңкве минасум, тыил щар ат пилсум. Ам салыл яласаңкве сака таңхёгум, ёрнколт блуңкве ёмас.

Ятил нёквен ос ты мәнэлат щёмыяныл мән элаль олнэ посуң хотал лавёв, Най-Отыранылн вос нётавет, салы пунаныл вос савми, нявраманэн салы янмалтан тэла ос сымыңыг вос оныщияныл.

Галина КОНДИНА

Мәнь нъяврамыт янмалтым сәв тәл рүпиты

Ты накт Сургут үст нъяврамыт ханищтан хөтпат сьездын акван-атхатыгласыт, тув сәв пәыл мәхум ёхталасыт. Ам мәньщи хөтпат сунсыглым, акв нэ мәньщи супыл кәсаласлум.

Мария Григорьевна Пашина, такви бпарищ наме Качанова Саранпәвилнлы блы. Мария Хәльүс район Саранпәвилт самын патыс, тот яныгмас. Агирищ мәньщи щәмьят самын патыс. Омаг Пелагея Ивановна Хозумова ос аятяг Григорий Ефимович Качанов ат пыг ос акв аги янмалтасыг. Нъяврамыт атяныл тән мәнь порат атимыг ёмтыс, оманылн та янмалтавёсыт.

Мария омаг, Татьяна агитэ ос агге ёт

пәвилн рүпитаңкве тётвёсыг. Мария Григорьевна мәнь нъяврамыт садикыт рүпитаңкве бвылтахтас ос ань тыг мус рүпиты. Тот нъяврамытын мәньщи

Мария Григорьевна щәмьятэ урыл титыгласлум, тав тох ләвыс:

– Ам бйкам Михаил – омаг мәньщи нэ, аятяг руц хум блыс. Тав ват арыгтем тәл «Казарка» катерт рүпиты. Мён тит аги янмалтасмён. Валентина, яныг агимён, лёкарыг ханищтахтас, ань Сургут үст сым пусмалтан пүльницат лаборантыг рүпиты. Мәнь агимён Татьяна Нягань үст блы, тәнүт пәйтым рүпиты. Тав агирищкве бньщи, наме Афина.

Мән кәсың туй Саранпәвилн ялантэв, омам ос рүтанум уральтыянув. Хунь агиягум мәниг блыс, мән акваг Хорыңпәвилн ялантасүв. Омам такви Хорыңпәвилт самын патыс ос тот яныгмас. Ам ты пәвил бс сака эруптылум ос акваг номилум. Саха каңкум тот кол үнттыс, төва порат тув яланты, тот блы. Омам 88 тәлэ. Тав апганэ сака

үриянэ, хунь мән юв ёхталэв, тав хот-щәгты.

– Мария, наң ань нъяврамыт ханищтан хөтпат халт сьездыт рүпитасын, рүпатан мәгсыл маныр ёмас вәрмаль хүлсын?

– Тыт кәсың секцият потыртэгыт, хумус нъяврамыт щәнь ләтың ханищтан мәгсыл пүмщалаңкве. Ам амти мәгсылум бс эрнэ номт висум, мән шар мәнь нъяврамыт ёт рүпитэв, тәнанылн матыр-ати пуссын пүмыш. Мән тәнаныл ёнгалтым ханищтыянув. Амти рүпатам сака эруптылум, мәнь агирищквет ос пыгрищаквет ёт рүпитаңкве пүмыш.

Мария Григорьевна ос тав агияге, омаг 8 март ялпың хөталыл янытлыянув. Рүтанылн вос янытлавет ос вос эруптавет. Пус кәт, пус ләгыл пуссын вос бләгыт!

Мәнь нъяврамыт ёт рүпиты

Мария Саранпәвил школа астагтэ ос Ханты-Мансийск үст педагогический колледжин Лариса Хозумова ёт ханищтахтуңкве минасыг. Колледж астагтэ юи-пәлт Октябрьский районын Лүй Нъярихумит

блупса урыл потырты, мәньщи ләтңыл потыртаңкве ханищтыянэ. Та пәвилт сәв Ас мәньщит бләгыт, тән пёс йис блупсаныл хот ат ёрувласаныл, хум хөтпат хүл алыщлэгыт, вораёгыт.

Галина КОНДИНА

www.khanty-yasang.ru

Таратым нэпак вос ловиньтаве

В.Г. Фанова ос Е.Д. Айпин

Ханты-Мансийск үст нэпак ловиньтан №4 колт рётың юсвой этпос 18 хөталэт акв пұмаш хөнтхатыглап олыс. Мәхум «Вселенная таланта» наппа лильпи нэпак урыл потыртаңкве вөвыглавёсыт. Ты нэпак Октябрьский район Уньюган павылт ольнэ нэ Валентина Фанова катыл хурит пөслум ойка Геннадий Степанович Райшев 90 тәлэ төвлум кастыл щёпитастэ.

Валентина Геннадьевна сака кәркам нэ, стихыт, потрыт хансы, савсыр нэпакыт тараты, павлың мәхманэ ялпың хөталытн акван-атыгыланэ. Тав сав тәл школат нэврамыт ханищтан хөтпаг рупитас, ётыл библиотекан патхатас.

Ты лильпи нэпак мәгсыл Геннадий Райшев юрт хөтпанэ потрыт хассыт, нэврамыт катыл хурит пөслысыт, мәхум ханты, руц ос английский, французский ләтңыл стихыт толмашласыт. Нэпак яныг хөтпат ос мәнэ нэврамыт мәгсыл вәрвес. Учитель хөтпатын тав сака эрмыглы. Тән ты нэпак хосыт ханты хум пөслум хуриянэ урыл потыртаңкве вөрмёгыт.

Тамле нэпак сәмнорман ул вос пинаве

Валентина Фанова аны китыт нэпак щёпитас, ты элы-пәлт тав «Рассказы или полусказки Лукоморья» наппа нэпак таратас. Валентина Геннадьевна ләвыс:

– Геннадий Степанович Райшев мирн вәнэ хөтпаг олыс, мәхумн сака янытлавес, тымәгсыл нэпакув «Вселенная таланта» намыл пинылүв. Таве сәмнорман пинумтаңкве щар ат рөви, ловиньтаңкве эри.

Нэпакув сав хөтпат ёт щёпитаслүв. Наталья Малыгина хансум стиханэ тыг вәрсанүв. Тав ханты мәхум пёс йис вәрмалит вәнэ хөтпаг олы. Стиханэ

английский ос ханты ләтңыл толмашлавёсыт. Ас я вәтат ольнэ хантыт щәнэ ләтңыл аны ат потыртэгыт, ләтың вәнэ хөтпа сака мощца хулытыс. Ты стихыт «Ханты ясаң» газетат рупитан нэ Людмила Гурьева щәнэ ләтңыл толмашласанэ. Нэ Ямал мәныл олы, Ас я вәта хантыт ләтңаныл ос вәганэ.

Ас я вәтат ольнэ ханты мәхум ләтңаныл ат сөймыс

Людмила Тихоновна стихыт ханты ләтңыл хумус толмашласанэ, та урыл мәхум элы-пәлт потыртас.

– Стихыт ханты ләтңыл толмашлаңкве – тыи тарвитың рупата. Потрыт ханты ләтңыл хансуңкве тай мощ күпнитыг олы. Стихытн пинум номтаныл ёмашакв толмашлаңкве эрөгыт ос эрнэ ләтың хөнтуңкв. Аны мәхум аква ләвёгыт, Ас я вәтат ольнэ хантыт щәнэ ләтңаныл сөймысыт, тувыл вәнэ хөтпат ольэгыт, тән потыртэгыт, нэпакыт таратэгыт – тыи сака ёмас тәла!

Ленин ойка турман мәхумн нас ләңктхатас

Потрыт хаснэ ханты ойка Еремей Данилович Айпин тув ос ёхталас. Тав таратым нэпак мәгсыл овыл ләтың хансыс. Мәхумн тав акв пұмаш ләтың ләвыс:

– «Ленин ойка турман мәхумн нас ләңктхатас». Тамле ләтың Владимир Маяковский хансыс. Мұтраң потре ты мус мәхумн номаве, ловиньтаве. Аны ос тамле эрнэ нэпак таратавес. Мән таве ловиньтылүв ос мощ

ёмаснувөг, сымыңнувөг, номтыңнувөг тах ёмтэв.

Нэврамыт пөслум хурияныл нэпакн вәрвёсыт

Валентина Фанова нэпак хумус щёпитасаныл, та урыл ос потыртас. Геннадий Райшев ольме порат катыл сав хурит пөслыс, аны тән савсыр музейт суссылтавет. Пөслум хуриянэ лильпи нэпакн вәруңкве кусыгласыт. Тән сосса Ассамблеят, Культура департаментыт рупитан мәхум ёт савсыр музейтн пишмат хансыгласыт. Тот рупитан хөтпат ювле ләтың аты кётсыт ос Геннадий Райшев пөслум хуриянэ нэпакын вәруңкве ат тартсыт.

– Төнт мән номсахтасүв, ханты ойка пөслум хуриянэ тәл нэпак хумус щёпитылүв. Ётыл ёмас номтыл ёхтувесүв, нэврамыт хурияныл вәруңкв рөви. Агит ос пыгыт Геннадий Райшев пөслум хуриянэ нупыл сунсым тәнки катыл пөслысыт.

Ты коньпал нэврамытын ханищтан мәгсыл программа вәрсүв. Тамле программа ам нэврамыт ханищтамулт хансыслум, аны ты нэпакн мән 20 урок вәрсүв. Ты программа щирыл Геннадий Райшев пөслум хуриянэ урыл потрыт хансуңкве 5-9 классытн ялантан нэврамыт ханищтаңкве рөви.

Ос школат нэврамыт манхурит ялпың хөталыт щёпитаңкве рөви, нэпакувн хансым олы. Учитель хөтпат мәгсыл тамле нэпак школат ос сака эрмыглы.

Людмила ТЕТКИНА

Тав аҗятэ Хөрыңпавылныл олыс

Мәньщи нэ Татьяна Петровна Хозумова Хәльүст олы. Нэпак ловиньтан колт сәв тәл рүпитас. Мөлты порат яныгпөлэ этпост Татьяна Петровна 60 тәлэ төвлыс. Тав ётэ Хәльүс районный культура колт хөнтхатыгласум, потрамасмён. Нэ ләвыс:

– Хәльүст сәв тәл блэгум. Вәт тәл нэпак ловиньтан колт рүпитасум, тувыл пенсиян ми-на-сум. Аги янмалтасум, наме Кристина. Тав Тюмень үст юридический колледжит ханищтахтас, ань аэропортыт рүпиты.

– Татьяна Петровна, наң хотыл блэгын?

– Ам Саранпавылт самын патсум, яныгпөлэ этпос 3 хөталэт 1965 тәлт, тот яныгмасум. Омам наме Мария Ефимовна, такви опарищ наме Качанова. Аҗям Пётр Михайлович Хозумов Хөрыңпавылныл олыс, сәлы үрим яласас ос воряс. Колтәглүвт мән ат ягәгит ос каңкув яныгмасүв. Иң мәниг блмув порат омав хотталь щалтыс, тонт ам нила тәлум төвлыс. Мәхум потыртәлсыт, омав сака мәщтыр нэ олыс, мәньщи супыт, ләгыл маснут, та маныр пуссын юнтыс. Ётыл каңкув холас.

Мән анёкқав Матрёна Петровна такви опарищ наме Таратова олыс. Тав

палтэ ос ныов Елена Ефимовна Качанова палт яныгмасүв.

Ащойкав Ефим Николаевич Качанов Великий Отечественный войнат хөнтлыс, снайперыг олыс (Гитлер утыт нупыл писалил пәтлуптас). Ленинград үс ляпат хөнтлыс, юв ёхтыс, акв саме сакватыма. Тав овылтытэ апыгрищанэ потыр хансыгласыт.

Щащёкқав наме Евдокия Ивановна Хозумова, тав Хөрыңпавылт олыс. Каникулыт порат тав палтэ ялантасүв, мәнав акваг үрыстэ. Туи хәпыл минёв, тәлы порат ос лувың суныл тотавёв. Щащёкқав ос каңкув лув кёрёг, сунын та тәлэв. Саранпавылныл әлпыл нёвумтэв, Хөслөх мус минёв, тот щай аёв, мощ үщлахтэв, Элаль та минёв. Хөрыңпавылн ёхтэв, сатапи манос турманлы.

– Нән яныгмамын порат Хөрыңпавылт сәв мәхум олыс?

– Павылт сәв хөтпа

Т.П. Хозумова

В. Енов вәрум хури

олыс. Тот ләпка рүпитас. Щащёкқав ләпкан ялы, яныг кәлащит ёвты, нянь ос мөт тәнүт ёвты. Төванакт мәнав няньн кётытэ, оln мыг. Мәнавн пүмыщ, ләпкан щәгтым та хәйтэв. Хүл исмит пәйты, вәс нёвиль пәйты, ййвәнын хұныянэ. Пилыт ос кәлащит тұлы, анын нянь ос кампеткат пины, пасанын үнттыянэ. Щащёкқав палт ялантаңкве сака эруптасүв, та пора акваг номылматыглылүв, щащёкқав ұлылылүв.

– Школа әстламын юи-пәлт элаль ханищтахтасын?

– Саранпавыл школа әстламум юи-пәлт Салехард үст культпросвет училищатханищтахтасум. Тувыл Сургутский районнын кётвесүм, тот хұрум

тәл рүпитасум. Та юи-пәлт Челябинск үст институт культуры колт акв тәл ханищтахтасум, элаль Тюмень үст юил ялантым ханищтахтасум.

– Ты колн щаквщүңкве вәтихал ёхталэгын?

– Тыт рүпитан хөтпат әнумн свөнитэгыт, вөвавем, тән ётаныл вос мәщтырлэгум. Ам щәгтым ёхталэгум, нэт ёт юнсахтэв, халанувт ханищтахтэв, потрамёв. Тыхөтал мән юнтуп тұщтын пұтыска вәрсүв. Мәщтыр эква Зоя Захаровна Сидорова тав әнум ханищтастэ, хумус пёс щирыл щаквщүңкве эри – хорам пёрияңкве, яктуңкве, нуйлөмтыт акван-блтуңкве, манах оспа нуйлөмт тув вәруңкве рөви ос мөт сәв тәлат тәра-паттэв.

Ам мәньщи суп бнщөгум, омам юнтыглам супе. Таве мёрсың порат масыглылум, вельветосың төрыл юнтыгламе.

Ань потрумён та оигпас. Светлана Петровна хөтпа нупыл сымың нэ. Мән таве нэ хөтпат хөталыл янытлылүв, сәв ёмас ләтың ләвёв! Пустәгыл вос олы, Нәй-Отыранән вос үргалаве!

Светлана
РОМБАНДЕЕВА

Мәщтыр нэт

Ямал мāt ляххал тотым рүпитэгыт

Вөртур этпос 2025 тал порат Ханты-Мансийск үсн мэхумыт Россия янытыл ёхталасыт. Тонт тамле вәрмалы «Школа общественной дипломатии» олгыс. Ам Анна Яптик Ямало-Ненецкий автономный округт олнэ нэ ёт потыртасум, китыгласлум маныр вәри, хөт рүпиты.

Тав Салехард үст ёрн газета редакцият «Нярьяна Нгэрм» рүпиты. Ты элы-пәлт Анна РГПУ им. А.И.Герцена нампа лүймә институтта хаништахтас. Астлуме порат сасса мән минаяс, ишколат рүпитас, ётыл пөхын минаяс.

«Нярьяна Нгэрм» пёс ёрн газета. Тав 1931 тал порат яныгпөль этпос 19 хөталэт овыл щёс нэглгыс. Ёрн ләтңыл «Нярьяна Нгэрм» – Выгыр Лүймә. Руц ләтңыл «Красный Север» толмашлаве.

Сав тал редакторыт мирн вәнэ хөтпат: Иван Истомин, Иван Юганпелик, Леонид Лапцуй, Хабэча Яунгад олсыт. То хөтпат ты газетат рүпитаңкве овылтахтасыт.

Газета касың сәт щёпитаве, нелолов лөпс оныщи, тувыл 3600 савит тиражил тәратаве. 2018 тал пәсныл полноцветный янытэт вәраве, ос 2019 тал пәсныл вөр ёрн хөтпат диалектыл акв лөпсыт хансуңкве патсыт. Газета Салехард үст тәратаве. Тувыл Тазовский, Пуровский ос Надымский, Ямальский ос Приуральский районнытын кётаве. Газета «Почта России» щирыл мэхумыт палт кётаве.

Анна потырты:

– Газетат Ямал янытэт ос Ненецкий автономный округт ёмтым ляххалыт хансэгыт. Мән Дудинка үст внештатный корреспондент оныщёв. Савсыр вәрмалы урыл

хансэв. Тамле рубрикат «Молодежный вестник», «Школьная», «Студенческая жизнь», «Фольклор», «О жизни оленеводов» ос мөт тэлат оныщёв.

Газета няврамыт магыс «Мынико» лөпс оныщи. Ёрн ләтңыл «ляххал тотнэ» ләваве. Ты лөпс 550 савит тираж оныщи. Тувыл ишкола-интернатытн тотаве ос щән-ащ ләтңыл урокыт ловиньтаве. Хаништахтан мэхумыт ос няврамыт хаништан хөтпат тув потрыт хансэгыт, пөслым хурит кётэгыт. Таимәгыс ләтың няврамыт вәгыт.

– Хотьют ляххалыт хансэгыт?

– Мән газетавт нила хөтпат главный редактор, шеф-редактор, ответственный секретарь, корреспондент рүпитэгыт. Пуссын ёрн ләтңыл потыртэв, тувыл хансэв. То потрыт мәнлат мэхумыт, хаништахтан элумхөласыт ос няврамыт хаништан хөтпат кётэгыт. Тувыл сәлы үрнэ хөтпат, вөраян хөтпат, пёс йис тэлат элалы тотнэ хөтпат хансэгыт. Таи коньпал акваг каснэ вәрмалин потрыт кётэв. Савсыр намың премиян кәсәщёв патхатуңкве. Ёрн газетав нёты ләтңув элалы тотуңкве.

– Хотьют газета ловиньты? Ёрн хөтпат манос руц мэхумыт ос?

– Газетав ёрн ләтңыл нэглгы, таимәгыс ёрн хөтпат ловиньтэгыт. Газетав

Анна Яптик

Ямал мāt тәратаве, воссыг нэмхоталь ат кётаве.

– Газета нэпак щирыл нэглгы?

– «Нярьяна Нгэрм» нэпак щирыл тәратаве. Мэхумыт тунра мāt, сәлы үрнэ мāt олэгыт, ляххалыт ловиньтэгыт. Таи коньпал газета ищхың утыт ос олгы. «Дирекция печатных СМИ» нампа утын пинаве. Газетав тамле мāt «ВК» ос «Одноклассники» акваг нэглгы. Тот рөви мәнлат мэхумыт ёт кәсалаңкве, тән потрыт ловиньтэгыт. Тувыл мэхумыт кәсәщёгыт «клипыт» сунсуңкве, хөт ёрн ләтңыл эргёгыт. Тащир сав хөтпат мән олупсав вәңкве патсыт.

– Нән ёрн хөтпат палт павлытын ялантэгыт? Акван-атхатэгыт?

– 2023 тал порат ам Сеяху павылн ялантасум, тот подписка вәрсүв. Ёрн хөтпат ёт потыртасүв, газетав урыл ләтың ләвсүв. Ётылнув Панаевск павылн ялантасүв, библиотека колт мэхумыт ёт акван-атыглахтасүв, ту-

выл суссылтап вәрыгласүв. Ос кұчаюв ёт Яр-Сале павылн Василий Давыдов намаим ишкола-интернатн ялсүв. Тот няврамыт ёт кәсалахтасүв, газетав рүпата урыл потыртасүв. Та порат сав ёрн няврамыт атхатасыт, пуссын тән ётаныл кәсалахтасүв. Тувыл командировкан ялантэв.

– Мэхумыт палт ялантэгыт?

– Мән командировкан ялантэв. Мөлты «День оленевода» ялпың хөталын Надым үсн ялсум. Маныр тот олгыс, мэхумыт урыл хансэгум. Тувыл ос хурит пөслуңкве эруптэгум. Мәхманум пөслэгум, кәсәщёгум тунра мән ялуңкве. Тот сәлы үрнэ хөтпат ёт потыртэгум, маныр тәрвитың вәрмалы олгы – ләвёгыт.

Газета тәратан хөтпат ёмас вәрмалы вәрёгыт. Элалы пус кәт пус ләгыл вос рүпитэгыт!

Галина ДУНАЕВА

Пёс тэлат элаль тотэгыт

Мән мирув халт савсыр колыт
өлэгыт, тән сосса махум пёс
йис тэлат элаль тотэгыт. Акв тамле
кол «Югорские россыпи» нам ёныщи.
Тән Лемпино павылт Нефтеюганский
районт өлэгыт. Ты кол 2018 талт
рүпитаңкве өвылтахтас. Күщаиг Гульназ
Харисламова ылы.

Лемпино – мән павыл, тав 117 вёрыстат
Нефтеюганск усныл ылы, тувыл 128 вёрыстат
Ханты-Мансийск усныл. Тот 500-кем махум өлэ-
гыт, 159 ханты хөтпат.

2013 тал порат Гульназ
«Ульпа» намп култура
кол күщаиг паттувес.
Төнт тав кәсаластэ: ханты
махум пёс йис вәрмалы-
ныл павылт ләшал-ләшал
хот та ёрувлахтэгыт. Пёс
йис маснутыл ат өлэгыт,
ялпың хөталыт ханты эр-
гыт рушит эрганыл ёт ак-
ван-тэлыгтахтасыт. Тувыл
эргыт ос йиквыт сака ат
суйтасыт. Тох некоммер-
ческое объединение кол
вәруңкве номтэ патыс.
Хултыглахтын хөтпаг
Елена Ковалевская ём-
тыс, тав төнт култура колт
рүпитас. Тувыл «Ульпа»
ДК художественный кү-
щай нэ Яна Садовская
нётмил вәрыс, тән аквёт
грант-олн ос проект
хансасыг. Кол пёс йис
вәрмалит элаль тотнэ
магыс ылы. Тән савсыр
суссылтапыт ос ялпың
хөталыт вәрыглэгыт.

Уринэква хөтал – ял-
пың хөтал тўя порат ёмты.
2020 талт проект пре-
зидентский грант-олныл
маивес. Ялпың хөталт
мўй махумыт магыс ури-
нэква урыл пёс потрыт
потыртэгыт, пўрлахтэгыт,
суссылтапыт вәрыглэгыт.

Мәнхәп янытлан Хөтал
Курья тўрт ылыгылы. Мәнхә-
павыл каснэ порат сус-
сылтапыт вәрыглэгыт, хўл
исмит пайтэгыт. Мә яны-

тыл өлнэ сосса мирыт
янытлан хөталт «Юрты
Лемпины» этноплощадка
вәрыглаве.

– Хумус каснэ вәрмалы
вәрыглэгыт?

– 2017 талт мәнхәпыл
каснэ тэлан вуйхатасум,
махумыт акван-атыгла-
сум. Хум хөтпат ныврамыт
вит тармыл уральтаңкве
нётсыт. Мәнки мәнхәп
өвлэт ат өщсүв, ляпат
өлнэ павлын ялсүв, кёр
хәп висүв, тувыл ташир
та хаништахтасүв. Ань
та мән ныврамыт өвлэт
товуңкве ат хәссыт, ётыл
«Гонки на обласах»
намп округ касылт нөх-
патсыт.

Пумащипа ләтың лә-
вөгум Николай Сморо-
динын. Тав мәнавн акваг
нёты, сав щёс округ ка-
сылт ылы мёста вис. Ты
тал мән лильпи усыл вәр-
сув – махманув «Лыжня
России» касылт котыл
ханлым ёсал хайтсыт.
Алена Кунина ылы мёста
вистэ.

– Хумус мәнлат хөтпат
кәсащэгыт?

– Хунь ылылтахтасүв
ты вәрмалы вәруңкве,
сака тәрвityң ылыс. Ань
махумыт маснутыл ёмыг-
тэгыт, суссылтыпын ялуң-
кве кәсащэгыт. Нывра-
мыт култура колт ханты
ләтңыл эргуңкве ылы-
лтахтасыт. Кәсың тал мәнхә-
павыл яласаңкве патсыт.

Ты колт рүпитан хөтпат
акваг ишкола ёт рума-
лахтым өлэгыт. Гранд
щырыл ишколан эрнэ

Округ күщай Р. Кухарук махум янытлыянэ

пормасыт ёвтвёсыт.
Ишкола мән ётув ёмщакв
рүпиты: музейный пор-
масыт мыгыт, ныврамыт
магыс суссылтап вәруң-
кве нётэгыт.

– Волонтёрыт нәнән
нётэгыт?

– Кәркам хөтпат өлэ-
гыт. Ам командамт 45
савит элумхөлас ылы,
хотьют машинал, кәтыл
нёты. Тувыл мак таи – нэм-
хуньт ат яртхатэгыт. Смо-
родин Николай, Кунины,
Шкрёбцовыт ос мөт сав
колтәгыт акваг нётэгыт.
Ам тәнанылн пуссын яныг
пумащипа ләвөгум.

– Манхурип проект
самын патэгыт манос ань
өлэгыт?

– Колувт шар эруптан
ос хоса ўрхатнэ проект
Югорский биатлон «Се-
верный след» ылы, тав
ылы щёс мәнполь этпос
11 хөталэт ёмты. Акв-
матэрт щай айнэ порат
ты вәрмалы урыл яныг
хөтпат потыртасыт. Тувыл
мән номсахтуңкве ылы-
лтахтасүв, тэлы порат
маныр вәруңкве? Тох ты
тэла самын патыс, ётыл
тав Президентский грант
намп касылт нөх-патыс
ос ань ылы щёс вәрыг-

лаңкве щёпитахтэв.

Рётың юсвой этпос по-
рат ос аква проект элаль
тотаве. Тав округ күщаюв
грантыт нөх-патыс. Тав
наме «Открытый город-
ской фестиваль-конкурс
военно-патриотической
песни «СВОя Победа».
Суссылтап пёс – хонлум
хөтпатын пумащипа лә-
тың ләвуңкве.

2024 талт «Югорские
россыпи» колув «Приз-
нание» намп премиял
маивес. Ты мўйлупса
Лемпино 240 талэ төв-
лум кастыл вәрим намп
проект тотыс. Тувыл 2025
талт Юван Шесталов пре-
мия щырыл нөх-патыс.

– Маныр ёвтысын
гранд-олныл?

– Мән савсыр ханты
маснут, ёрнкол, сцена
магыс ос мөт пормасыт
ёвтысүв.

Лемпино павлувт сосса
махумыт өлэгыт. Тән танки
пёс йис тэланыл элаль
нёвымтаңкве нётэгыт.
Тамле колыт мән лүймә
мирыт тэланылн нётэ-
гыт мощ ос хультуптаңкв.
Тышир ләтңув, пормаса-
нув иң лылыңыг өлэгыт.

Галина ДУНАЕВА

www.khanty-yasang.ru

Хумус Мыколка камка вāрыс (мāньщи мōйт)

Мāнь пāвилт хумтāl хультум эква пыге ёт олсбг. Пыге Мыколка нам оньщас. Тав акв лāглыл нōхыс. Мыколка самын патнэ хōталэТ Вōр-Люльнэ таве сāтастэ, манос тав нас āгмыл ёмтыс. Пыгрищ юртыт тāl яныгмас. Няврамыт тав ётэ ат ёнгасыт. То порат Лōңхальтап ёхталас. Тав ёхталаме порат сэйныл колыт ўнтталас, нирныл āрпи тўщталас, рākтыл хўлың нянь «вāрыс». Мыколка āгирищ ёхтынэТэ порат щāгтым олыс, тав ётэ пўмыщ олыс.

Хумтāl хультум эква пыге ёт нусаг олсбг. Мыколка вōраяңкве, хўл алыщлаңкве элын ат хāсыс. Тэлы пора ёхты, тав ворил ты сып ёлы-пāлт āрпи лап-яртытэ. Нирыл вāрим камка ўнты, тувыл ўнлы, ўрхаты, хунь тув хўл щалты.

Акв порат ўнлымёт яныг тўрхул кāсалас. Тўрхул пуссын хўлыт вōвсанэ, тувыл лāви:

– Хўлыт, сунсэи манхурип пиыщману камка. Тыя хумтāl хультум эква пыге Мыколка тамле камка вāри.

Хўлыт мовиньтасыт, тувыл элаль та уйсыт. Мыколка номтэ люлиг ёмтыс. Пуңке ёл-тāртыстэ ос люньщалтахтас. Аквматэрт сунсы: вит-вōңхат нярппум оспа атыт нэглэгыт, эртум туйлыви, ётыл нэ пуңк кāсалас. Мыколка хот-рохтыс, тувыл самаге лап-пантсаге, ос хунь самаге пāлыг-пўнсысаге, нэ пуңк āтим олыс. Тувыл мātкем вит тарум нярппум оспа атыт нāңксыт. Мыколка торгамтастэ, таи Кулнэ олыс. Тав хўлыгластэ, Кулнэ хōтал порат сōтың хōтпан нэглалы. Тувыл тāра-паттын мāгыс вит-вōңха ёрн рōңхувлас:

– Кулнэ, ёмас манос люль мāгыс наң āнумн сусхатасын?

Яңк ёлы-пāлт матыр

кургуңкве патыс, тувыл Мыколка хўнтамлас:

– Ёмас мāгыс!

Мыколка юв ёхтыс, щāне лялыт потыртас, маныр ёмтыс. Тэн хоса номсахтасыг. Хōтал холыс, йтипāлаг ёмтыс, тэн иң та номсахтэг. Эткотильт āви сырыхтаңкве патыс, матум ойка суй хўнтамласыг:

– Ёмас номт нэнāн!

Тувыл колкйвырн пёс маснutyң матум ойка щалтыс. Эква пыге ёт хāйтыгтаңкве овылтахтасыг. Мыколка матум ойкаи ййвсуп ўнттыгпас, ўнтуңкве лāвыстэ. Эква тāрка хўл исмит ёт нянь лōмт тотыс.

– Пўмащипа, пўмащипа, кāркама мāхум! Юи-о́выл лōмтыл миннэ хōтпа ёт урхатэгыи.

Мātум ойка тыттым Мыколка потыртас:

– āнумн Кулнэ нэглыс, лāвыс ёмас мāгыс. Хумус ам ёмас вāрмаль хōнтылум? Хōт?

Матум ойка Мыколка лялыт āңкватāлас.

– Хōтал хōталыл выгыр, элумхōлас - рўпатал ос ёмас вāрмалил, - тав лāщлакв лāвыс, - хāйтнут лāглаген тыттаве, элумхōлас - кāтагён. Номтың кāтыг тэла хōнтэг, тувыл тэла-ныл ёмас хōнтэгыт.

Тыт эткотиль ёмтыс,

тувил матум ойка хот-талы та сōймыс. Алпыл нōх-квāлсыг, колкан тармыл ййвсуп хуи, та ляпат сālтыт. Тэн торгамтастэн, ты эт мўй хōтпа хультуптас. Тэн ййвсуп ос сālтыт ёңхатāлсанэн ос торгамтасыг, нāңк ййвсуп ошща сохтыл лōмтыг халталаңкве рōви.

– Щāнь, ты номтың матум ойка ёхталас, - пыг лāвыс.

Тэн кол ляпатэнт яныг сохт нāңк люлис. Эква пыге ёт ёл-сāгрыстэн, сāv сālтыг халталастэн. Тувыл Мыколка сāsныл сāнспуңкын пиннэ ут вāрыс, кāще ул вос маныгтаве, кёлпыг ул вос нильталытэ. Ййвсуп ўнтыс, касай кивтыс ос кассаил сālтыт ёргуңкве патыс.

Хōталыт палыт ўнлы, ат тэг, вит ат айи. Сāтыт хōталэТ ушца тэңкв минас, тувыл ёл-ойвес. Алпыл кон-квāлас, сāнспуңкын пиннэ утэ вистэ, тав утэ āти. Сунсы, хотьют сāsныл хорамың сāнспуңк вāрум. Ты вāрмаль нэ кāтыл вāрим олы. Номсахтуңкве овылтахтас: «Тамле вōвта хорам сās тармыл мāньлат тулэвлыт вāруңкве вёрмёгыт. Ты āги вāрыс, хōт ты āги? Пāvлың āгит пуссын ам нупылум мовиньтасыт, Лылполыг – нōхнэ лāглупыг лāvсаныл. Ты туп Лōңхальтап вāруңкве вёрмыс».

Лōңхальтам хосат āгииг ёмтыс. Хосат тав самаге тōрыл лап-пантсаге, нэ хōтпат хольт, тāнки вильтаныл ул вос нāңкёгыт. Тувыл Мыколка тав вильтэ мāнь тāгыл номитэ. Тавён ёмас ёмтыс, тав урыл номсахтын элумхōлас ляпат олнэТэ. Мыколка Лōңхальтап урыл эрыг номылматас, тувыл эргыс.

Мыколка сāнспуңк нэгыстэ, ёл-ўнтыс ос касайн вуйхатас. Сака ёмщакв вāруңкве патыс, пāvлыт олнэ мāньщит ёхталасыт, суссыт: касай ат ёргыс, ййквыс, сома пыг номтыл нёвумтас.

Сāтыт алпыл Мыколка камка кйвырт Лōңхальтап кāсалас. Тув кос хāйтыс, ёл-рагатас, тувыл ёл-ойматас. Хунь нōх-сāйкалас, вāстэ, манхурип камка тавён сагуңкве эри. Сака рўпитаңкве овылтахтас, хōталыт аква та минэгыт. Хўл алыщлан хōтпат камка вōвсыт, тав акваг вāрыс. Тувыл тащир сōтыңыг патыс. Камка мāгыс мāхум тавён хўл, нёвиль тотсыт.

Мāньщит ялпың хōтал вāрсыт. Щāнит āгияныл хорамāн маснutyл мас-тысаныл. Мыколка палт тотсаныл, тувыл тав нэ пёрьюңкве овылтахтас. Нэмхōтпа лялыт ат сунсыс. Тав элын Лōңхальтап кāсалас. Таве нэг пёрьястэ. Тувыл вōртыпал нупыл тўщтастэ, такви ёмаспал нупыл люлис. Сэңкв нёвумтас, Мыколка ос Лōңхальтап хот-тўйтсаге. Ётыл ёл-вāглыс, мāхумыт сунсэгыт, Мыколка пуствāгыл сохтыл лāглэТ люли. Супе вōвта тōрыл вāрим, сака нётнэ хорамыл юнтым олы. Лōңхальтап супе ярмак тōрыл юнтым. Тав супе сāvсыр сакныл вāрим, турлōпс ке ат оньщас, вōтн нōх-āлмынуве ос нэг тотуңкве вёрмавес. Тыщир ты Мыколка такви рўпататэТ ёмас вāрмаль хōнтыстэ.

Анна Конькова мōйтэ
мāньщи лātңыг
Галина ДУНАЕВА
толмашластэ

Мүй мәхум атың тәнүт тәпъяласыт

Мәлал Ханты-Мансийск үст сәлың мәхум ялпың хөталн акван-атхатыгласыт. Төнт мән Татьяна Владимировна Айваседа ёт хөнтхатыгласүв. Тав рүтанэ өс сәлың лутың тәгыл касуңкве тыг ёхталасыт. Нэ такви өлупсатэ урыл мәнавн мощ потыртас.

Т.А. Айваседа әгитэ ос апарге ёт

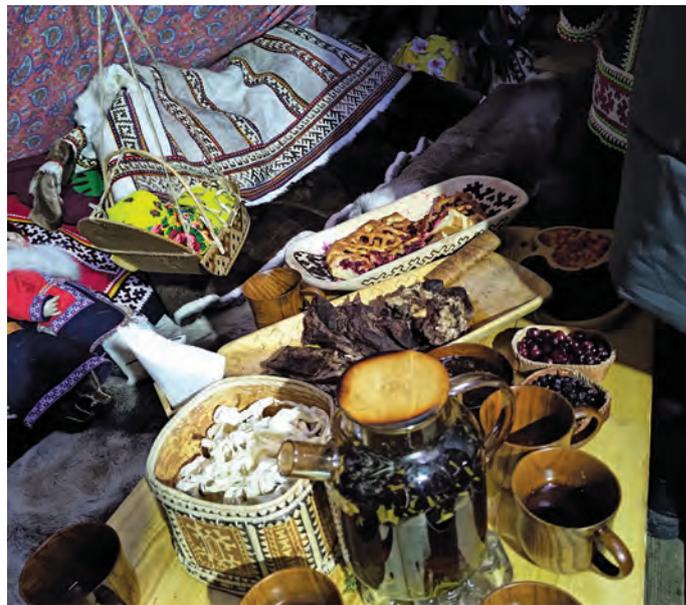
Татьяна Владимировна ёрн нэ, тав Когалым үс ляпат, йис мят самын патыс. Эква лавме щирыл, тав щёмьятэт мәнщи рүтыт өс өлэгыт. Пёс порат тав өпанэ-ащөйканэ ос щашёкванэ-анёкванэ ат сөтыра сәвиткем сәлы өщсыт. Тав мәниг өлмёт, әтятэ сәлың мәхум палт бригадирыг рүпитас. Нэ пёс пора номылматыглас ос тох лавыс:

– 1930 тәлытт репрессия өлум порат мәхум наскәссыг саватавёсыт. Сәлыңколт рүпитам хум хөтпат пуссын эл хоталь тотвёсыт. Төнт ам өпам сәлың лутың тәгыл өс вуйвес. Щашёквам каңканэ өс эл тотвёсыт,

вәнэтәл хотты мят та порславёсыт. Ёрнколаныл ос хот-вуйлувёсыт, тэлы лёңхыт миннэ порат исылтахтын ос хүлнэ мәгыс ёт тотсаныл. Сосса мәхум тәнки сәлыт янмалтасыт, тәрвит рүпата вәрсыт, ёты-өвылт тох та саватавёсыт.

Ань яныгпәла Эква пенсия олн вуим өлы. Тав рүтанэ палт мүйлуңкве вәтихал яланты. Апанэ мәгыс ёрн супыт, пүркат, мольщаңыт ос мөт нётнэ маснудыт юнты. Нэ хүрум пыг, хүрум әги янмалтас.

Татьяна Владимировна ань хүрум әгиянэ ос акв пыге Ханты-Мансийск үсн сәлыл касуңкве ёхталасыт. Тән Когалым

үсныл китпис төвлил вәрим тэлы ёрнколаныл ёт тотыгласаныл ос тыт тўщ-таләлсаныл.

Төнт әгитэ Кристина Сергеевна ёрнколытурыл мүй мәхумн потыртас. Тав нётнэ хорамыл юнтум маснудыт, хуйнэ пормасыт, тәнүт пәйтнэ утыт, аны-сәныт ос мөт пормасыт суссылтас. Нэ «Лучшее национальное жилище» наппа касылт өвыл места вис.

Мәньлат нэ лавыс:

– Когалым үсныл онтырсәт сәвиткем вёрыс-тат мән йис мә ёньщёв. Тот пёс щирыл вөркол, сүмьях, әмпарыт ос мөт колыт үнттысүв. Та мят вәтахкем сәвит сәлыт ёньщёв. Мүй мәхум тув вәтихал үщлахтуңкве ёхталэгыт. Тувыл ос ань туризм вәрмаль элал сәвмалтан мәгыс мән Когалым үсныл хүрум вёрысат яласан мәхум

мәгыс өс акв йис мә щёпитасүв. Тот ёрнкол тўщтысүв, пормас өщнэ сүмьяхыт, әмпарыт вәрсүв, сәлыянув тув тотсанув. Ань мүй хөтпатн үщлахтын мәгыс сака эл минуңкве ат эри. Тән тот сәлыл яласаңкве, атың тәнүт әрталаңкве ос эт хүлуңкве вёрмёгыт.

Тувыл ос ань ты ялпың хөталт атың тәнүт пәйтнэ касылт өлыс. Кристина Сергеевна тот мүй мәхум сәлы нёвыль ос сорт хүл исмитыл тыттысанэ. Нэ күр кивырт вәрим нянь, сәлы нёвлит вәрим колбаса ос сәвсыр пылың нянь пасанын үнтталас. Мәхум морах, сүйпил ос юван-щәил айтсанэ. Ты тўщтыглым ёрнколытн кәсың элумхөлас тәпьялан ос исылтахтын мәгыс щалтапәлуңкве вёрмыс.

Николай МЕРОВ

Лүймә сәрипос
(Северная заря)
№ 5 (1359), 12.03.2026

Соучредители
Дума, Правительство
ХМАО – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО – Югры

Редакция

ВРИО главного редактора –
Рагимова Н.В.
Телефон (3467) 33-17-52 (д 502)

Заместитель гл.редактора –
Кондина Г.Р.
Телефон (3467) 33-17-52 (д 501)

Ответственный секретарь –
Ромбандеева С.М.
Телефон (3467) 33-17-52 (д 507)

Адрес редакции и издателя:
628011, г.Ханты-Мансийск,
ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52 (д 510)

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:
ООО «Печатный Мир»
г. Сургут»,
ул. Маяковского, д. 14.

Индексы 04399, 54399
Тираж 1710 экз.

Заказ 791

Цена свободная
Мнение авторов
публикаций не
обязательно отражает
точку зрения редакции.

Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной

службы по надзору
в сфере связи,
информационных
технологий и массовых
коммуникаций
по Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство
о регистрации
ПИ №ТУ 72-00795
от 23 января 2013 г.

12+